SECTION 5. MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-337-8-17

CURRENT STATE AND TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN SPORTS MANAGEMENT

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СПОРТИВНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Lysenko I. A.
Associate Professor of the Department of Sports Management and Economics National University of Physical Education and Sports of Ukraine Kyiv, Ukraine

Лисенко І. А.
доцент кафедри менеджменту і економіки спорту Національний університет фізичного виховання і спорту України м. Київ, Україна

Важливим стратегічним напрямом економічного та соціального розвитку України в сучасних умовах є інформаційна складова. Першочерговим завданням організації інформаційної складової є організація інформаційного забезпечення, яке полягає в інноваційній діяльності з формування інформаційних ресурсів, склад яких має бути зорієнтований на встановлення інформаційних зв'язків між учасниками інноваційної сфери, які здійснюють діяльність на всіх етапах інноваційного розвитку, для гарантування взаємозв'язку між запитом і пропозицією [4].

Інформаційні технології (ІТ) сьогодні проникли в усі сфери нашого життя, починаючи від виробництва та науки і кінчаючи звичайної побутової життям. Така важлива частина життя людини та суспільства як спорт, звичайно, теж не могла залишитися осторонь від цього процесу. Першим прикладом використання ІТ в спорті були Зимові

Олімпійські Ігри 1960 р. в Скво-Веллі (Каліфорнія, США). В офіційному звіті цих Ігор організатори з гордістю вказували на те, що вперше в олімпійській історії спортсмени отримали можливість знати результати своїх виступів відразу по ходу змагання, не чекаючи їх закінчення, що стало можливо завдяки використанню обчислювальної техніки [3, 4]. З тих пір використання ІТ у спорті далеко не обмежується метрологією і є обов'язковим елементом спортивного життя.

За даними А.Т. Ціпов'яз, В.В. Бондаренко (2019) сукупність інформаційних потоків та обмінів представляє собою основний об'єкт та предмет безпосередніх управлінських дії. В даний час доступ до інформаційних ресурсів стає вирішальним фактором конкурентоздібності та стабільності розвитку суб'єкту економіки на різних рівнях. Різноманітні недоліки в інформаційному обміні – відсутність зворотного зв'язку, смислові збої та шуми, безадресність та тощо – приводять до порушень у виробничо-трудовому процесі (спортивне тренування) й до марної витрати ресурсів діяльності (часу, фінансів, зусиль персоналу). Навпаки, раціонально організоване та чітке виконання обміну інформацією сприяє успіху спільної роботи і підвищує соціально-психологічний настрій колективу.

Як свідчать чисельні дослідження ІТ знаходять застосування у сфері фізична культура і спорт, однак їх місце обмежене використання систем та програмного забезпечення загального призначення: комп'ютери, оргтехніка, системне забезпечення, пакеті прикладних програм з математичної статистики та інш. [1, 4, 5]. Причому більшість організацій, використовуючи ІТ, належать чи до спорту вислих досягнень, чи до спортивних організації, орієнтованих на високодохідну частини населення.

Дослідження спрямовані на використання інформаційних технологій у фізичній культурі та спорті показують, що вони використовуються в наступних напрямках: проведення статистичного аналізу та його графічна ілюстрація, редагування різних документів, навчання та контроль знань учнів, контроль розвитку та підготовленості тих, хто займається спортом, підготовка та обробка результатів змагань, контроль та оптимізація техніки спортивних рухів, контроль працездатності, створення комп'ютеризованих тренажерних комплексів. Однак при цьому сфери, де задіяних дані технології, обмежені учбовим процесом, тренуваннями та змаганнями, оздоровчими програмами та менеджментом фізкультурно-спортивних організацій.

Таким чином, у роботі більшості управлінських та тренерських кадрів ІТ не задіяне, крім того, ряд програм застарів та потребує розвитку та модернізації [1, 3].

Усе вище згадане та необхідність реалізації ст. 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» свідчить по актуальність обраної теми курсового дослідження для підвищення менеджменту сучасного фізкультурного руху країни.

Роль інформаційного забезпечення для спортивного менеджменту діяльністю постійно зростає. Поряд із швидким зростанням обсягів необхідної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень, все гострішою стає проблема швидкого пошуку та обробки потрібної інформації.

ІТ в площині управління фізкультурно-спортивною організацією повинні забезпечувати: – підвищення ефективності функціонування та зростання мобільності керівного та адміністративно-управлінського персоналу; – зростання інформаційного забезпечення осіб, що приймають відповідальні рішення; – підвищення якісного та інтелектуального рівня культури персоналу і організації в цілому; – вчасну та повну інформованість про можливості нових інформаційних технологій з метою їх вдосконалення.

За класифікацією ІТ систематизуються за наступними класифікаційними ознаками: – ступінь централізації технологічного процесу; – тип предметної області; – ступінь охоплення задач управління; – клас реалізованих технологічних операцій; – тип інтерфейсу; – спосіб побудови мережі.

Згідно з визначенням ЮНЕСКО, інформаційні технології – це комплекс взаємопов'язаних наукових, технологічних, інженерних дисциплін, основним предметом яких є: методи ефективної праці людей, зайнятих обробкою та зберіганням інформації; обчислювальна техніка і методи організації її взаємодії з людьми та виробничим устаткуванням, їх практична реалізація; а також пов'язані з цим соціальні, економічні та культурні проблеми. В сучасній літературі використовується спрощене поняття, коли під терміном інформаційні технології розуміють використання обчислювальної техніки та засобів зв'язку для створення, збору, передачі, зберігання, обробки інформації для всіх сфер суспільного життя, в тому числі і у побуті.

Матеріальною основою сучасних інформаційних технологій є три основних технічні досягнення: поява нового середовища нагромадження інформації на фізичних носіях (магнітні стрічки,

мікрофільми, магнітні та оптичні диски, напівпровідникові пристрої, тощо); розвиток засобів зв’язку, що забезпечують доставку інформації практично в будь-яку точку земної кулі без обмежень в часі та просторі, та масове охоплення населення засобами зв’язку (радіо, телебачення, мережі передачі даних, супутниковий зв’язок, телефонна мережа); можливість автоматизованої обробки даних за допомогою комп’ютера згідно заданого алгоритму.

В основу нової сучасної інформаційної технології, яка базується на широкому застосуванні персональної комп’ютерної техніки, покладені три основні принципи: інтегрованість, гнучкість, інтерактивність. Інтегрованість забезпечує комплексний підхід до розв’язання поставлених завдань за рахунок об’єднання можливостей, як технічних, так і програмних засобів. Гнучкість дозволяє динамічно і невеликими зусиллями виконувати поставлені завдання.

Слід підкреслити, що розвиток ІТ та їх інфраструктури повинно розглядатися в двох напрямках: пропаганди здорового способу життя в суспільстві, а також забезпечення всіх суб'єктів даної діяльності адекватної та повної інформації. При цьому на нашу думку, основними цілями формування єдиного інформаційного простору повинні стати наступні: забезпечення державного управління об'єктивною інформацією для прийняття рішення щодо розвитку фізичної культури і спорту в цілому і масового спорту зокрема; забезпечення спортивного менеджменту інформацією про способи та напрямки вдосконалення різних аспектів діяльності; забезпечення спортивного персоналу інформацією про нові методики, можливості покращення послуг; забезпечення можливості пошуку необхідної інформації з усіх питань незалежно від виду інформації або її джерела.

Як показав проведений аналіз, розробники пропозицій щодо розвитку ІТ розглядають цей процес як інформатизацію галузі, тобто створення організаційного соціально-економічного і науково-технічного процесу появи оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав громадян, органів державної влади та місцевого самоврядування, організацій, суспільних об'єднань на основі формування і використання інформаційних ресурсів.

З цією посилкою не можна не погодитися, однак, на нашу думку, на практиці здійснення даних проектів недооцінка складності фізичної культури і спорту як соціальної системи, що складається з ряду взаємопов'язаних та взаємозалежних підсистем. Так, в основному в якості головного, а найчастіше єдиного засобу обміну інформацією виступає Інтернет. Однак, як зазначалося, не всі спортивні організації,

люди мають доступ до Інтернету. Такі можливості, як публікації в галузевих ЗМІ розробниками проектів практично не використовуються, хоча дані засоби масової інформації є найбільш доступними для суб'єктів сфери фізична культура і спорт. Крім того, утримання сайтів, класифікація інформації, побудова системи її розповсюдження формуються виходячи з уявлення фізкультурного руху в цілому, причому на перше місце за значимістю висувається спорт вищих досягнень. Не можна не погодитися, що інформація про нього дійсно цікава таким споживачам, як вболівальники, фахівці в галузі спорту вищих досягнень, вчені і т. д. Разом з тим «випадання» масового спорту, інформації про нього для його суб'єктів суперечить цілям проектів, які полягають у побудові єдиного інформаційного простору галузі. У зв'язку з цим, в першу чергу необхідно враховувати те, що в розглянутій сфері діяльності перелік споживачів і джерел інформації досить великий.

Так, споживачами науково-інформаційних ресурсів фізичної культури і спорту виступають: міжнародні фізкультурно-спортивні та громадські організації різного рівня та характеру; органи законодавчої і виконавчої влади України; державні і громадські органи управління ФКС різного рівня та характеру; заклади освіти різного рівня; спортивні організації та фізкультурно-спортивні споруди; організації по виробництву і торгівлі спортивними товарами; різні ЗМІ; населення, у тому числі спортсмени; інші юридичні та фізичні особи.

Джерелами інформації можуть виступати: спортивні організації, фізкультурно-спортивні споруди; науково-дослідні організації та окремі дослідники в різних галузях науки, ЗВО; державні органи і громадські організації.

Науково-інформаційні ресурси являють собою комплекс світоглядної, концептуальної, фактографічні, методичної, статистичної, звітної та спортивної інформації в різних галузях знань, у тому числі економіки, медицини, фармацевтики і т. д.

Інформаційну інфраструктуру утворюють галузеві та інші ЗМІ, освітні установи, інформаційні та консалтингові організації, Інтернет, інформаційна розсилка державних і громадських організацій, конференції, круглі столи, симпозіуми і т. д. Обмін інформацією повинен проходити через усі доступні засоби масової і галузевої інформації, причому різноманіття джерел інформації особливо важливо на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій в Україні.

Таким чином, для удосконалення науково-інформаційного забезпечення спортивного менеджменту необхідне рішення наступних завдань: формування інформаційної бази фізичної культури і спорту з різних напрямків та галузей знань, а також системи поширення та обміну цією інформацією та забезпечення доступу до неї для всіх зацікавлених фізичних та/або юридичних осіб; розробка і здійснення програм з пропаганди здорового способу життя, інформаційно-просвітницьких заходів щодо пропаганди занять фізичною культурою і спортом; розвиток спортивної науки.

Крім того, слід змінити диспропорцію в пріоритетах педагогічної і наукової діяльності у вузах, що готують фахівців для сфери фізичної культури і спорту. Тут також доцільно врахувати досвід Австралії, де система підготовки спортивних кадрів здійснюється в основному в рамках наукової діяльності. Володіючи значним потенціалом, вітчизняні ЗВО обмежують діяльність у сфері НДДКР. Разом з тим, освітній заклад в галузі спорту є не тільки базовими складовими системи підготовки персоналу для сфери фізичної культури і спорту, але й найважливішим елементом інформаційної інфраструктури, що сприяє акумулюванню, інтерпретації та обміну інформацією як на комерційній, так і на некомерційній основі.

Враховуючи дане положення, вважаємо, що основним елементом майбутньої єдиної інформаційної середовища фізкультурно-спортивної галузі має стати Національний інформаційно-аналітичний центр (НІЦ), який може існувати як структурний підрозділ Міністерства молоді та спорту України або в майбутньому як суспільна і державна організація.

НІЦ повинен мати представництва у всіх регіонах країни, які можуть функціонувати в рамках місцевих рад з фізичної культури і спорту або інших органів управління. Таким чином, буде сформована система напрямки та зберігання інформації, а також важливий елемент обміну нею.

Література:

1. Інформаційні ресурси провідних інформаційних компаній світу. Н. В. Березняк, Т. К. Кваша, Г. В. Новіцька. *Науково-технічна інформація*. 2013. No 1(55). С. 3–10.

2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=380812

3. Інформаційні технології у фізичному вихованні : навч. посібник / Н. В. Москаленко, Ю. Ю. Борисова, Т. В. Сидоручук, О. Ю. Лядьска. Дніпррпетровськ : Інновація, 2014. 127 с.

4. Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії : матеріали І Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 19 квітня 2018 р.) / під заг. ред. О. А. Шинкарук. К. : НУФВСУ, 2018. 130 с.

5. Ціпов'яз А. Т., Бондаренко В. В. Організація і управління фізичною культурою і спортом : навч. посіб. Кременчук : КПК, 2019. 128 с.